

Толочко Н. В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Шановалова Г. В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Путрашик В. І.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВИКЛИКИ І ЗАВДАННЯ ФІЛІЇ СУСПІЛЬНОГО МОВЛЕННЯ ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Дослідження присвячено особливостям функціонування регіональної філії суспільного мовника під час російсько-української війни 2022/23 рр. Зокрема проаналізовано проблемно-тематичне наповнення телевізійного каналу «Суспільне Ужгород» напередодні повномасштабного вторгнення й упродовж першого року воєнного конфлікту. Значну увагу приділено етнонаціональному контенту, оскільки досліджувана філія є однією з трьох в Україні, що мовить для національних меншин (спільнот). Загалом «Суспільне Ужгород» спирається на давні традиції іномовлення колишньої обласної телерадіокомпанії, хоча з часу створення незалежного мовника поступово зменшується обсяг контенту для представників етнічних громад краю. На початку повномасштабного вторгнення було призупинено вихід програм для угорців «Magyar szó/Угорське слово», румунів «Acasă la români / У румунів вдома», німців «Mit eigenen Augen / На власні очі», словаків «Slovenské pohľady / Словацькі погляди», ромів «Романо Дживінен» і дайджест «#EthnoVision». У травні 2022 р. спеціальні передачі для меншин почали відновлювати, утім довоєнних обсягів поки що досягти не вдалося. Наголошено на важливості роботи регіонального медіа, різноманітності його контенту, реалізації завдань, серед яких пріоритетними в умовах війни є згуртування українського суспільства, оперативне повідомлення новин, задоволення інформаційних потреб етноспільнот тощо. Зазначено, що стандартизація телепрограм, призупинення окремих проєктів, переважання в інформаційному марафоні контенту, який безпосередньо не стосується регіону, небезпечні для розвитку локального телеканалу. У висновках зосереджено увагу на проблемах функціонування закарпатської регіональної філії, перспективах її розвитку, зокрема на важливості посилення міжнародної співпраці (передусім із сусідніми країнами – Угорщиною, Словаччиною, Румунією, Польщею) для зміцнення авторитету України, боротьби з дезінформацією, руйнування негативних стереотипів про нашу державу тощо.

Ключові слова: суспільне телебачення, регіональні медіа, повномасштабна війна, етноспільноти, інформаційна безпека, прикордонний регіон.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної російсько-української війни зазнає суттєвих перетворень і медіасистема: зросла потреба в актуальній інформації, збільшилися її обсяги, змінилися пріоритети щодо вибору джерел новин, особливої ваги набуває військова журналістика і вміння працювати в екстремальних умовах, змінився рекламний ринок, а національні й регіональні ЗМІ проживають кризові періоди. Відповідно до світових тенденцій, українське телебачення все більше поступається новітнім медіа. Так, новини з телеканалів отримують близько 40% українців, а з диджитал-платформ (месенджерів та соціальних мереж) – понад 55% [5]. Водночас

соціологи відзначають зростання інтересу до регіональних ЗМІ. Промовистим є показник довіри до медіа: близько 60% респондентів довіряють новинам у соціальних мережах, 54% – національним новинам онлайн і 48% – новинам національного телебачення [7]. Це свідчить, що попри спадання інтересу до ТБ, воно все ж залишається впливовим засобом масової інформації.

Підвищена увага до локальних ЗМІ, що підтверджується опитуванням, актуалізує потребу в дослідженні місцевих медіа. Однією з медіаорганізацій, яка має найбільш розгалужену мережу регіональних підрозділів (радіо, телеканали, сайти, диджитал-платформи), є Національна Сус-

пільна телерадіокомпанія України, до якої входять 2 загальнонаціональні телеканали, 3 загальнонаціональні радіоканали, 24 філії, диджитал-платформи. 100% акцій НСТУ належить державі. Серед філій вирізняється закарпатська, яка під час війни стала бек-офісом Суспільного, оскільки знаходиться в тиловому регіоні, а також продукує контент мовами етноспільнот, що набуває особливої ваги в контексті інформаційної безпеки України та її євроатлантичних прагнень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В закордонному та українському науковому дискурсі є чимало праць, присвячених проблематиці суспільного мовлення. У процесі дослідження звертаємося до зарубіжних розвідок, що стосуються специфіки відповідних медіа в різних країнах (Т. Сівертсен, Е. Лерш, Дж. Лозано, А. Фікерс, С. Джонсон, Л. Хаєнс, Ф. Сейс, Дж. Сітон та ін.), трансформації Суспільного мовлення й регіонального ТБ під впливом глобалізації, в контексті розвитку блогерства й соцмереж (Е. Н. Мартін, К. Бродс, В. Мерінг, С. Барнетт, Т. Мердок, Дж. Тауненд). Українські науковці приділяють увагу організаційним, правовим, технічним, комунікаційним особливостям суспільного телерадіомовлення (О. Головчук, І. Кирич, Н. Фленько, С. Остапа, В. Міський, І. Розкладай та інші); проблемі залежності телебачення від політичного, економічного, культурного розвитку (О. Головчук, В. Нахапетов, Ю. Фінклер); роботі інформаційного мовлення в регіонах (П. Дворянин, Є. Соломін); ролі ТБ у процесі патріотичного виховання молоді (О. Білоус, К. Кошак, І. Пенчук, Н. Темех та ін.). Однак проблематика Суспільного телебачення на регіональному рівні залишається недостатньо дослідженою. Так, науковець Н. Фленько слушно наголошує на відсутності ґрунтовних досліджень перебігу реформи Суспільного в регіонах і вважає результатами цього «спорадичність медіакритичних досліджень, неповна картина роботи національної медіасфери, зрештою, – лише часткове задоволення потреби в ґрунтовному вивченні діяльності Суспільного мовника» [8, с. 230]. На прикладі дослідження контенту кропивницького мовника згадана дослідниця називає проблеми, актуальні для всіх регіональних філій: недофінансування, що залежить від можливостей держбюджету; низьку якість контенту; плінність кадрів; проблему недовіри аудиторії. Погоджуємося з авторкою, що регіональним телеканалам «бракує ефірного часу для заглиблення у специфіку регіону в культурному, соціальному й економічному аспектах» [8, с. 231]. Актуальними є побоювання

щодо закриття регіональних каналів у зв'язку зі створенням міжрегіональної платформи. Ознаки таких дій ми зафіксували й у роботі закарпатської філії [11, с. 67].

Значною перевагою регіональних медіа завжди була і є близькість до аудиторії, розуміння локальних проблем і можливість впливати на їхнє вирішення. Факти, оприлюднені в місцевих ЗМІ, можуть бути досить швидко перевірені аудиторією, що також підвищує відповідальність журналістів. Близькість і доступність, з одного боку, є перевагою, а з іншого – додає певної суб'єктивності. Тож не дивно, що аудиторія тяжіє до конструктивної журналістики, звертається до регіональних медіа в умовах нестабільності, глобальних викликів (пандемія, війна, зміни клімату тощо) і шукає розв'язання нагальних питань [13]. Місцеві журналісти здатні виявити й дослідити проблеми, які не помічають загальнонаціональні медіа. Так, С. Барнетт, Т. Мердок, Дж. Тауненд у своєму дослідженні про журналістику суспільного інтересу доречно стверджують, що «сама інформація та прийняття рішень на місцевому рівні найбільше впливають на повсякденне життя більшості людей (...). Це життєво важлива умова для здорового громадянського середовища, в якому громадяни відчувають себе як належним чином залученими, так і належним чином поінформованими про проблеми, що мають безпосереднє значення» [9]. Відсутність місцевої журналістики та висвітлення локальних проблем у ЗМІ призводить до меншої поінформованості виборців, зниження громадянської активності в цілому, погіршення соціальної згуртованості і посилення політичної поляризації, а також спричинює зростання державного марнотратства, зменшує кількість державних інновацій, зумовлює погіршення екологічних умов і втрату економічних переваг [12]. Тож дослідник, серед іншого, рекомендує регіональним суспільним мовникам налагоджувати прямі зв'язки з аудиторією; посилювати цінності і роль суспільного для громадськості, особливо щодо таких послуг, як місцеві новини та освітні медіа, якими комерційні структури можуть нехтувати.

Постановка завдання. Метою цієї розвідки є аналіз телевізійного контенту філії прикордонного регіону як складової Суспільного мовлення України для з'ясування особливостей роботи в умовах війни, окреслення перспектив розвитку у повоєнний період і в контексті сучасних медіатенденцій.

Виклад основного матеріалу. Закарпатська область від початку повномасштабного втор-

гнення прийняла сотні тисяч українців. Більшість людей мігрувала через західну область до інших країн. Наприкінці березня 2022 р. офіційно повідомляли про більш ніж 380 тисяч осіб, а в січні 2023 р. на Закарпатті реєстрували понад 150 тисяч людей, які рятуються від війни [2]. За таких обставин значно зросли обсяги місцевих новин, а тема ВПО стала однією з провідних у медіа, адже регіональні журналісти отримали можливість найшвидшого безпосереднього доступу до джерел такої інформації.

З огляду на потребу максимально повного інформування громадськості щодо війни, пов'язаних із нею суспільних рухів, проблем переселення людей, 25 лютого філії Суспільного створюють міжрегіональний проєкт «Суспільне. Спротив», який із 26 грудня транслюється і на ютуб-каналах місцевих мовників «Суспільне Ужгород», «Суспільне Рівне» та «Суспільне Львів». Програма виходить у трьох часових проміжках: у будні з 7:00 до 11:00, з 12:00 до 16:00 та з 17:00 до 21:00. Випуски насичені значною кількістю інформації з різних куточків України. Упродовж 4 годин двоє ведучих в онлайн-форматі спілкуються з численними представників військової сфери, державних структур, громадських організацій тощо, значну увагу приділяючи ситуації на фронті. У програмі охоплюють основні новини з усіх регіонів України. Зазначимо, що ефір містить замало інформації про ситуацію в області, натомість більше уваги в ньому відведено подіям у державі загалом. У кожному випуску марафону тричі виходять новини, утім вони також переважно не стосуються Закарпаття. Наприклад, у програмі від 09.01.23 р. представлені сюжети, репортажі, студійні інтерв'ю та прямі включення з Миколаївщини, Харківщини, Івано-Франківщини, Сумщини, Волині, Полтавщини, а також із Херсона, Вінниці, Чернігова, Луцька, Одеси, Запоріжжя. З Ужгорода за допомогою онлайн-зв'язку до ефіру долучився тільки один співрозмовник – заступник голови ОВА, інтерв'ю з яким тривало 7 хв. 30 сек. Вважаємо, що такого обсягу часу, приділеного Закарпаттю, замало, зважаючи на те, що область стала осередком волонтерської, громадської діяльності, а також прихистком для багатьох українців, Крім марафону, «Суспільне Ужгород» готує підсумкові випуски новин (дайджести) тривалістю 15-20 хв. Упродовж 2022 р. команда створила близько 500 авторських інформаційних сюжетів, які опубліковані і на офіційному ютуб-каналі. За січень-лютий 2023 р. – майже 100 таких сюжетів.

Проаналізувавши політематичні сюжети і програми, що виходили з вересня 2021 р. до 24 лютого 2022 р., спостерігаємо незначну кількість новин військової проблематики. Журналісти висвітлювали теми про призовників на строкову військову службу із Закарпаття (5.10.21), проведення військового забігу (10.10.21), представника ромської спільноти, який боронить Україну на війні (12.10.21 – EthnoVision), повернення 128-ї гірсько-штурмової бригади із зони проведення ООС (28.12.21) тощо. Півгодинна інформаційно-аналітична програма «Суспільне. Головне» була присвячена осінньому призову (6.10.21). Всього один випуск аналітичної програми у прайм-таймі стосувався питань територіальної оборони (16.12.21).

В інформаційних сюжетах, що вийшли у січні 2022 р., тему війни переважно оминали. Проблема матеріалів стосувалася вакцинації від Ковід-19, повені, ремонту доріг, кримінальних правопорушень, погіршення економічної ситуації, а також питань культури, релігії, туризму, екології, освіти та ін. За місяць до повномасштабного вторгнення кількість сюжетів про війну й захист населення збільшилася. До прикладу, журналісти підготували матеріали про місцезнаходження і готовність захисних споруд на Закарпатті (26.01.22; 09.02.22; 10.02.22); інструктування школярів, як діяти під час надзвичайних ситуацій (22.01.22) тощо. На початку лютого (08.02.22) вийшов сюжет про підготовку тероборони, добровольчих формувань на Закарпатті. Незважаючи на те, що з 1 січня в області почали створення територіальної оборони, в сюжеті, на нашу думку, не вистачає чіткого алгоритму дій – як приєднатися до тероборони і добровольчих формувань. У матеріалах від 13.02.22 та 19.02.22 журналісти повідомляли про проходження ужгородцями навчань із військової підготовки і вишколу. У день вторгнення, 24.02.22 р., інформували про ситуацію з банкоматами та автозаправними станціями, здачу крові для потреб військових, черги до військкоматів, надавали рекомендацій на випадок обстрілів та бомбардування. Натомість сюжет про складання тривожної валізи з рекомендаціями від представника Червоного Хреста вийшов запізно – 2 березня. На нашу думку, подібні матеріали мали б з'явитися значно раніше.

З 25.02.22 журналісти почали готувати сюжети про переселенців, які масово їхали на Захід країни, а також про формування територіальної оборони. Чимало випусків були присвячені волонтерській роботі (плетінню маскувальних сіток, збору медикаментів, продуктів, одягу, організа-

ції житла й пунктів харчування), до якої в перші місяці війни масово долучалися закарпатці. Значну увагу приділяли ситуації на кордонах, де формувалися великі черги українців. Утім кількість авторських сюжетів збільшилася не суттєво, хоч на початку повномасштабного вторгнення населення потребувало максимального інформування. Журналісти Суспільного створювали по 3–5 інформаційних матеріалів на день про людей, які рятувалися від війни, а також про волонтерів і добровольців. Із зрозумілих причин всі інші теми відійшли на другий план. Загалом усі новинні сюжети підсумкових програм (дайджестів), що вийшли в ефір «Суспільне Ужгород» після 24 лютого 2022 р., можна об'єднати в такі проблемно-тематичні групи: історії військових із Закарпаття, волонтерів, внутрішньо переміщених осіб, представників різних етноспільнот; сюжети суспільного, економічного, освітнього, культурного, екологічного, релігійного, спортивного характеру. Щодо жанрової специфіки, найчастіше готували матеріали у форматі сторителінгу чи сюжети з елементами розповіді про героїв, репортажі, інтерв'ю. Прикладами є матеріал про лікаря, що рятує військових (03.02.2023), волонтерів, які вивозять людей із місць бойових дій (12.01.23, 20.01.23). У таких відеороботах глядач не бачить і не чує закадровий голос журналіста, а тільки монолог героя. Значна увага до теми ВПО зумовлена масштабністю явища, породженого війною. Крім того, журналісти лаконічно інформували аудиторію про передачу гуманітарної допомоги від урядових і неурядових організацій країн-сусідок, що вважаємо позитивним, оскільки за умов значного привертання уваги до благодійників такі матеріали можуть бути використані як інструмент піару (прикладом цього є матеріали приватного телеканалу “TV21 Ungvar”, частина акції якого належить ГО «Товариство угорської культури Закарпаття», де поширюють чимало матеріалів про допомогу Угорщини Закарпаттю й Україні загалом).

Отже, проаналізувавши інформаційні програми (дайджести) від початку повномасштабного вторгнення, а також списки відтворення офіційного ютуб-каналу закарпатського телеканалу «Суспільне Ужгород», ми зафіксували чимало авторських сюжетів про волонтерів, ВПО, військових, що у відсотковому співвідношенні становить 53% від загальної кількості. Сюжети на теми медицини, освіти, міських проблем, роботи культурних закладів області – це приблизно 33% від загального числа. Найрідше в новинах журна-

лісти зверталися до тем екології, релігії, спорту, і це зрозуміло з огляду на війну в Україні – 6% від загальної кількості авторських сюжетів. Сторителінг і його елементи зафіксовані нами в сюжетах, репортажах, інтерв'ю у 25% матеріалів (враховано інформаційні програми, випуски для етносів).

Значної уваги заслуговує розробка *етнічної проблематики* в ефірі закарпатської філії, оскільки область традиційно є мультикультурною, мультиетнічною. З 24 лютого вихід телевізійних програм для угорців «Magyar szó / Угорське слово», румунів «Acasă la români / У румунів вдома», німців «Mit eigenen Augen / На власні очі», словаків «Slovenské pohľady / Словацькі погляди», ромів «Романо Джівіпен» і дайджест “EthnoVision” призупинили, а тематика нацспільнот була представлена у форматі інформаційних сюжетів, репортажів, інтерв'ю, сторителінгу, що є складовою інформаційних програм або транслюються окремо. Прикметно, що спеціальні передачі для меншин почали відновлювати у травні 2022 р., утім до лютого 2023 р. довоєнних обсягів досягти не вдалося.

У рамках програми «Acasă la români / У румунів удома» журналісти створюють матеріали переважно у форматі сторителінгу, розповідаючи про інтеграцію ВПО в локальні громади, де компактно проживають румуни, а також про шкільне навчання румунського етносу під час війни. Традиційними для програми є матеріали про культурні здобутки румунів, зокрема одним із перших у 2023 році був репортаж про відзначення Різдва (04.01.23). Словацькомовна програма «Slovenské pohľady / Словацькі погляди» переважно пропонувала глядачу інформацію про гуманітарну допомогу, культурномистецькі заходи для дітей і дорослих в Ужгороді. Менший акцент був зроблений на воєнних подіях і ВПО, а більший – на житті словацького етносу Закарпаття. Угорськомовна програма «Magyar szó / Угорське слово», яка виходила час від часу, почала поступово відновлюватися з осені 2022 р. Журналісти підготували кілька історій про військових – етнічних угорців, а також матеріали історичної проблематики.

З квітня 2022 р. регулярно виходять випуски німецькомовної програми «Mit eigenen Augen / На власні очі». Медійники висвітлювали благодійну допомогу, яку німці й австрійці привозять на Закарпаття і звідси передають до інших регіонів (27.04.22, 06.05.22, 16.05.22, 31.05.22, 14.12.22, 06.02.23), культурні події (11.07.22, 29.08.22, 01.12.22, 30.12.22, 06.02.23, 8.02.23), розповідали про німецькі родини, депортовані в період СРСР

(18.11.22), про ВПО, які мають німецьке коріння (02.01.23) тощо.

Програму для ромів «Романо Джівіпен» відновили з квітня 2022 р. У форматі сторителінгу журналісти висвітлювали історії ромів, які рятуються від війни на Закарпатті (22.04.22, 30.05.22, 31.05.22), а також волонтерів, благодійників, котрі допомагають ВПО (07.06.22, 07.12.22). Відрадно, що частина випусків присвячена військовим ромської національності, які захищають Україну. На нашу думку, подібні приклади патріотизму допомагають спростувати стереотипи, пов'язані з національністю (16.11.22), долати аутсайдерство ромського етносу.

Від осені 2022 р. в ефірі каналу «Суспільне Ужгород» виходить телепроект угорською і румунською – «Спільна мета» (“Obiectiv Comun” / “Közös cél”). Угорськомовні випуски організовані у форматі телеінтерв'ю з 1–2 особами, що супроводжується тематичними відеокадрами. Для зручності перегляду є україномовні субтитри. Проблематика випусків, які вийшли до березня 2022 р., охоплювала питання освіти, благодійної допомоги, театрального життя, туризму, релігії. У випусках висвітлювали діяльність державних і недержавних установ, організацій, що працюють на Закарпатті для задоволення культурних, освітніх та інших потреб угорського етносу. Такий формат програми спрямований на позитивне висвітлення діяльності героїв випусків, чому сприяють і відповідно сформульовані запитання, до прикладу: «Розкажіть про роботу в школі. Які зміни вступили в дію в новому навчальному році? (19.10.22) Розкажіть про роботу вашого центру (23.12.22). Кому ще, окрім вимушених переселенців, можете надавати допомогу? (10.10.22)» тощо.

Напередодні повномасштабної війни в ефірі регіонального телеканалу продовжували популяризувати «русинський» псевдоетнос. До прикладу, розповідали про підписання угоди між русинськими організаціями й чеськими та словацькими товариствами (28.11.21 – «#Ethno Vision»), де в сюжеті вкотре легітимізували вигадану нацменшину. У дослідженнях авторитетних науковців доведено абсурдність виокремлення «русинів» і їхньої мови, оскільки це самоназва українців, яку здавна використовують з політичною, ідеологічною метою – для розділення народу на території Закарпаття і в деяких сусідніх країнах [1, с. 249; 10]. Основна ідея «русинського руху» полягає в доведенні унікальності жителів крайньої західної області України, відмінності їхньої мови від української, що загалом спря-

мовано на розпалювання ворожнечі та загрожує суверенітету держави, особливо в умовах війни. Тому вважаємо, що вихід програми «Русинська родина» слід припинити.

Позитивним прикладом, що слугує інтеграції етносів, спонукає до вивчення української мови і культури, є матеріали, в яких представники нацспільнот діляться досвідом життя в Україні, вивчення державної мови, роботи в україномовному середовищі (наприклад, історія угорця-журналіста Габора Феєра, 17.02.23). Цікаво, що в умовах війни збільшилося розмаїття етносів, про яких розповідають медійники, адже серед ВПО є представники вірменського, татарського та інших народів. До окремих свят були приурочені також матеріали про традиції, пам'ятні дати євреїв (27.01.23), хоча спеціальної програми про цю етнічну групу на закарпатському суспільному телебаченні немає. Проблемні питання, пов'язані з національними спільнотами, висвітлювали і в регіональному марафоні. Наприклад, журналісти разом з експертами аналізували ситуацію довкола демонтажу пам'ятника Турулу в Мукачівському замку і ймовірні наслідки таких дій (27.01.23). Звернення до відповідної проблематики зумовлено тим, що тема набула значного розголосу. Загалом у спеціальних програмах для меншин подібні проблемні ситуації оминали, що вважаємо негативним явищем. Таким чином, у перші місяці війни програми для різних етносів Закарпаття призупинили вихід, але з квітня 2022 р. почалося поступове відновлення роботи відповідних редакцій, що зумовило збільшення частки матеріалів етнічної проблематики в ефірі «Суспільне Ужгород». Загалом від 24 лютого 2022 р. вийшло 80 випусків тематичних програм для угорської, румунської, словацької, ромської, німецької громад.

Висновки і пропозиції. Отже, в умовах війни та інформаційних загроз зростає роль Суспільного мовлення України та регіональних телеканалів, підзвітних народу, не залежних від влади і бізнесу, що здатні виконувати функцію комунікаційної платформи. На наш погляд, потенціал «Першого» й регіональних філій сьогодні не використовується сповна, причиною можна назвати недофінансування, специфічний розподіл обов'язків, зменшення обсягів контенту тощо. Вважаємо, що незалежний мовник повинен мати більше можливостей для трансляції контенту, бути своєрідним монополістом ефіру, оскільки всебічне інформування в кризових умовах є його пріоритетним завданням, зафіксованим, зокрема,

в законі «Про Суспільне телебачення і радіомовлення». А дотримання стандартів роботи, розгалужена мережа філій у всіх регіонах повинні стати перевагою суспільного мовника України. Оскільки час виходу «Єдиного марафону» і регіонального марафону на суспільних каналах збігається, останні в такій ситуації, на наш погляд, втрачають частину аудиторії.

Проаналізувавши телепрограми закарпатської філії Суспільного, спостерігаємо спорадичне представлення воєнної тематики напередодні повномасштабного вторгнення. З середини січня кількість відповідного контенту зросла, щоправда, все ж залишалася недостатньою з огляду на загрози вторгнення. До прикладу, медійникам варто було б активніше інформувати глядачів про можливості захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій, про збереження життя в екстремальних умовах тощо, а також збільшити кількість матеріалів про психологічні стани людини в кризових умовах, надання першої домедичної допомоги, можливості самозахисту та ін. Крім того, одним із проблемних питань діяльності закарпатського каналу є географія матеріалів. Як видно з тематичного наповнення новинної програми, журналісти виїжджають у райони області в разі крайньої необхідності. Однак висвітлення інформаційних приводів і проблем, що стосуються жителів різних місцевостей краю, підвищує довіру аудиторії, сприяє налагодженню зв'язків та комунікації в громаді. При цьому варто зазначити, що навіть на восьмому році існування Суспільного мовлення регіональні філії переважно не мають можливостей для аналізу своєї аудиторії.

Неоднозначно можна оцінювати й ідею створення гіперлокальної мережі, яка нагадує систему корпунктів радянського періоду. Відповідно до задуму, в громадах працюватимуть інформатори та журналісти, а редакторський і продюсерський супровід буде надавати регіональна філія.

Утім доречніше, на наш погляд, зміцнити сучасні редакції, надати їм більше ресурсів для роботи, аніж навчати нових фахівців, адже якісна журналістська освіта потребує щонайменше 4 роки навчання, здобуття професійних навичок, досвіду. А проходження курсів допоможе лише загальному розвитку власкорів і не гарантує поліпшення якості роботи мовника загалом.

Серед важливих напрямків діяльності закарпатської філії має бути посилена увага до міжкультурної комунікації, національної безпеки, протидії інформаційним загрозам. Натомість на офіційному ютуб-каналі і на сайті «Суспільне Ужгород» досі представлена окрема програма для «русинського» псевдоетносу («Русинська родина»), хоча авторитетними науковцями спростовано існування такої етнічної меншини та її «мови».

У контексті євроатлантичних прагнень України значна увага приділяється питанню етнопільнот. За таких обставин телеканал «Суспільне Ужгород» повинен потурбуватися про вдосконалення контенту для меншин, розвиток нових проєктів. Крім того, під час війни й для відбудови незалежної демократичної України важливим є розвиток регіональних патріотичних, історичних, економічних, мистецьких, дитячих телепроєктів, що сприяють задоволенню інформаційних потреб локальної аудиторії, а також її вихованню, навчанню, всебічному розвитку.

На нашу думку, перспективною є співпраця українського суспільного мовлення з незалежними телерадіоорганізаціями за кордоном для поширення новин про Україну, боротьби з дезінформацією, руйнування стереотипів тощо. Закарпатська філія, до прикладу, могла б посилити зв'язки з суспільними мовниками в сусідніх країнах (Угорщині, Словаччині, Румунії, Польщі) з метою обміну актуальним контентом, навчання журналістів, інтеграції до західноєвропейського медіапростору.

Список літератури:

1. Закарпатські медіа кризь призму етнотолерантності: монографія / Бідзіля Ю., Соломін Є., Толочко Н., Шаповалова Г., Шебештян Я. Ужгород: Гражда, 2019. 372 с.
2. Закарпатська область прихистила чи не найбільшу кількість переселенців – понад 380 тис. осіб. Мінрегіон: вебсайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/zakarpatska-oblast-pryhystyla-chy-ne-najbilshu-kilkist-pereselencziv-ponad-380-tys-osib/> (дата звернення: 02.11.22).
3. Концепція регіонального мовлення НСТУ передбачає не централізацію, а оптимізацію – експертка ЄМС. ДМ Суспільного: вебсайт. URL: <https://stv.detector.media/telebachennya/read/5993/2020-09-23-kontseptsiya-regionalnogo-movlennya-nstu-peredbachaie-ne-tsentralizatsiyu-a-optimizatsiyu-ekspertka-iems/> (дата звернення: 12.01.23).
4. Лінгвальний та екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: монографія / За заг. ред. Ю. М. Бідзілі, Г. В. Шаповалової, Я. М. Шебештян. Ужгород: РІК-У, 2021. 628 с.

5. Понад 55% українців отримують інформацію з месенджерів та соціальних мереж – дослідження. Детектор медіа: вебсайт. URL: <https://stv.detector.media/digital/read/7479/2022-10-04-ponad-55-ukraintsiv-otrymuyut-informatsiyu-z-mesendzheriv-ta-sotsialnykh-merezh-doslidzhennya/> (дата звернення: 12.01.23).
6. Суспільне Ужгород. YouTube: вебсайт. URL: <https://www.youtube.com/@SuspilneUzhhorod/playlists> (дата звернення: 3.03.22).
7. Українці споживають більше новин, стійкіші до дезінформації та більше довіряють своїм медіа під час російської війни у 2022 році. Інтерньюз: вебсайт. URL: <https://internews.in.ua/uk/news/ukraintsispozhyvaiut-bilshe-novyn-stiykishi-do-dezinformatsii-ta-bilshe-doviraiut-svoim-media-pid-chas-rosiyskoi-viynu-u-2022-rotsi/> (дата звернення: 12.01.23).
8. Фленько Н. М. Суспільне мовлення: національна місія та регіональні виклики. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 2 Ч. 4 2020. С. 229–233.
9. Barnett S., Murdoch T. & Townend J. (2022) Where public interest and public benefit meet: the application of charity law to journalism. *Journal of Media Law*. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17577632.2022.2141225?scroll=top&needAccess=true&role=tab>
10. Bidzilya Yu., Solomin Y., Tolochko N., Shapovalova H., Shebeshtian Y. (2020) The Media Image of the Multinational Transcarpathia: The Problems of the Search for Ethnic and Civil Identities. *International Journal of Criminology and Sociology*, 2020, 9: 2972–2983.
11. Bidzilya, Y., Tolochko, N., Haladzhun, Z., Solomin, Y., Shapovalova, H. (2022) The problems in the development of public broadcasting in the polycultural borderland Region of Ukraine. *Amazonia Investiga*, 11(53), 59–69.
12. Martin E. N. (2021) Can public service broadcasting survive Silicon Valley? Synthesizing leadership perspectives at the BBC, PBS, NPR, CPB and local U.S. stations. *Technology in Society*. Volume 64. URL: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101451>
13. Möhring W. (2019) The need for local, everyday information. The importance of local journalism in the world of digital media. *Journalism Research*. Vol. 2 (1), pp. 54–60. URL: <https://doi.org/10.1453/2569-152X-12019-4540-en>

Tolochko N. V., Shapovalova H. V., Putrashyk V. I. CHALLENGES AND TASKS OF THE PUBLIC BROADCASTING BRANCH OF THE BORDER REGION IN THE CONDITIONS OF WAR

The study is devoted to the peculiarities of the functioning of the regional branch of the public broadcaster during the Russian-Ukrainian war of 2022/23. In particular, the problem-thematic content of the «Suspilne Uzhhorod» television channel on the eve of the full-scale invasion and during the first year of the military conflict was analyzed. Considerable attention is paid to ethno-national content, since the investigated branch is one of three in Ukraine that speaks for national minorities (communities). In general, “Suspilne. Uzhhorod” relies on the long-standing traditions of foreign broadcasting of the former regional television and radio company, although since the creation of the independent broadcaster, the volume of content for representatives of the region’s ethnic communities has been decreasing every year. Since the full-scale invasion, the output of programs for Hungarians “Magyar szó” (“Hungarian word”), Romanians “Acasă la români” (“With Romanians at home”), Germans “Mit eigenen Augen” (“With own eyes”), Slovaks “Slovenské pohľady” (“Slovak views”), Roma have been suspended “Romano dzhivipen” (“Roma life”) and “#EthnoVision digest”. In May 2022, special broadcasts for minorities began to resume, but the pre-war volumes have not yet been achieved. The importance of the work of the regional public media, the diversity of its content, the implementation of tasks, among which the unity of Ukrainian society, prompt reporting of news, meeting the informational needs of ethno-communities, etc., are prioritized in war conditions are emphasized. It is noted that the standardization of TV-programs, the suspension of individual projects, the predominance of content in the information marathon that is not directly related to the region, are dangerous for the development of the local broadcaster. The conclusions focus on the problems of functioning of the Transcarpathian regional branch, prospects for its development, in particular on the importance of strengthening international cooperation (primarily with neighboring countries – Hungary, Slovakia, Romania, Poland) in order to strengthen the authority of Ukraine, combat disinformation, and destroy negative stereotypes about our state etc.

Key words: public broadcasting, regional media, full-scale war, ethnic communities, information security, border region.